

Aktuální rozšíření nosatce *Gymnetron rotundicolle* Gyllenhal, 1838 (Coleoptera: Curculionidae) v České republice a na Slovensku

Robert Stejskal¹⁾ & Jiří Krátký²⁾

¹⁾ Správa Národního parku Podyjí, Na Vyhlídce 5, CZ-669 02 Znojmo; e-mail: rstejskal@centrum.cz

²⁾ Třebechovická 821, CZ-500 03 Hradec Králové; e-mail: macshort@tiscali.cz

STEJSKAL R. & KRÁTKÝ J. 2017: Aktuální rozšíření nosatce *Gymnetron rotundicolle* Gyllenhal, 1838 (Coleoptera: Curculionidae) v České republice a na Slovensku (Current distribution of the weevil *Gymnetron rotundicolle* Gyllenhal, 1838 (Coleoptera: Curculionidae) in the Czech Republic and Slovakia). – Západočeské entomologické listy, 8: 58–63. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 17-11-2017.

Abstract. The weevil *Gymnetron rotundicolle* Gyllenhal, 1838 has spread rapidly throughout the Czech Republic since its first record in 1997, while in Slovakia, it is still not collected frequently. Currently, it is known from 69 faunistic squares in the Czech Republic and 7 faunistic squares in Slovakia. In accordance with the published data, the preferred host plants of this weevil in the study areas are *Veronica persica* and *V. chamaedrys* (Scrophulariaceae).

Key words: Coleoptera, Curculionidae, faunistics, distribution, Czech Republic, Slovakia

ÚVOD

Z České republiky a Slovenska je známo deset druhů rodu *Gymnetron* Schoenherr, 1825 (BENEDIKT et al. 2010). *Gymnetron rotundicolle* Gyllenhal, 1838 byl z Čech poprvé hlášen STREJČEKEM (2007) a jako nový druh pro Moravu jej o něco později publikovali KRÁTKÝ & TRNKA (2012). O rok později byl tento druh poprvé ohlášen KRÁTKÝM (2013) ze Slovenska. Habitálně se druh podobá příbuznému *G. rostellum* (Herbst, 1795), od něhož se odlišuje znaky uvedenými v Tabulce 1. K determinaci lze také použít práci věnovanou revizi rodu (CALDARA 2008b).

Jak uvádí katalog palearktických brouků (CALDARA 2013), rozšíření druhu zahrnuje značnou část Asie (od Turecka po Tádžikistán), v Evropě je kromě České republiky a Slovenska znám z Itálie, Řecka, Bulharska, Rumunska, Ukrajiny, Gruzie, Arménie a Ázerbájdžánu. V posledním desetiletí bylo zaznamenáno jeho rychlé šíření, zejména ve střední Evropě. Nejříve byl zjištěn v České republice (STREJČEK 2007), poté v Itálii (CALDARA 2008a), Německu (REIBNITZ 2013), Švýcarsku (GERMANN et al. 2013) a na Slovensku (KRÁTKÝ 2013).

Bionomicky je *Gymnetron rotundicolle* vázán na některé rozrazilky (*Veronica* spp., Scrophulariaceae), z nichž je v literatuře uváděn rozrazil rezekvítek

(*V. chamaedrys*) (KRÁTKÝ & TRNKA 2012) a rozrazil perský (*V. persica*) (CALDARA 2008b, GERMANN et al. 2013).

Od doby prokázání druhu na sledovaném území se nashromáždilo velké množství nálezových údajů, které jsme se rozhodli předložit v této práci.

METODIKA

V práci uvádíme vlastní nálezy a údaje ze sbírek dalších kolegů. Zahrnuty jsou i publikované údaje včetně dat z Nálezové databáze ochrany přírody (AOPK ČR 2017), u kterých uvádíme jen lokalitu a datum sběru. U některých lokalit jsme provedli opravu názvů lokalit do správné formy (např. v případě chybného pojmenování maloplošných zvláště chráněných území nebo zkráceného označení obcí). Originální zápis lokality podle autora nálezu uvádíme v těchto případech v hranaté závorce. Nálezy jsou řazeny dle jednotlivých zemí a jejich částí a dále abecedně podle lokalit, resp. obcí.

SEZNAM ZKRATEK

CHKO – chráněná krajinná oblast, EVL – evropsky významná lokalita, NP – národní park, NPP – národní přírodní památka, NPR – národní přírodní rezervace, PP – přírodní památka, PR – přírodní rezervace.

Tabulka 1: Přehled nejvýznamnějších znaků k odlišení druhů *Gymnetron rotundicolle* a *G. rostellum* (kromě prvního znaku dle Caldara 2008a a 2008b)

Table 1: The most important characters for distinguishing the weevils *Gymnetron rotundicolle* and *G. rostellum* (after Caldara 2008a and 2008b, except for the first character)

Znak	<i>G. rotundicolle</i>	<i>G. rostellum</i>
ochlupení krovek / elytral vestiture	na krovkách jsou jak přisedlé, tak odstávající chloupky / elytra with both adherent and erect piliform setae	na krovkách jsou pouze odstávající chloupky / elytra only with erect piliform setae
barva nohou / colour of legs	celé nohy červené / whole legs red	stehna černá, holeně červené / femora black, tibiae red
šupinky epimer zadoprší (metathorax) / scales on metathoracic epimera	uspořádané ve více řadách / arranged in more than one row	uspořádané jen v jedné řadě / arranged in one row
aedeagus	středový lalok se postupně zužuje od báze směrem k vrcholu / median lobe gradually narrowing to apex	středový lalok s víceméně paralelními okraji / median lobe subparallel

SEZNAM EXCERPOVANÝCH SBÍREK

Stanislav Benedikt (Plzeň), Petr Boža (Olomouc), Curculio Institute (Mönchengladbach), František Černocký (Opatovice), Dušan Čudan (Křemže), Entomologický ústav Akademie věd České republiky (České Budějovice), Ladislav Ernest (Nymburk), Eduard Ezer (Zlín), Jaroslav Gahai (Uhlířské Janovice), Jan Horák (Praha), Vladimír Hron (Chrudim), Petr Jansa (Horní Počaply), Jihomoravské muzeum ve Znojmě, Luboš Koloničný (Ostrava), Tomáš Kopecký (Hradec Králové), Jakub Kovář (Ledeč nad Sázavou), Jiří Krátký (Hradec Králové), Josef Krošlák (Plzeň), Pavel Moravec (Litoměřice), Michal Ouda (Plasy), Jiří Pávek (Nejdek), Jiří Skuhrovec (Praha), Tomáš Staněk (Hradec Králové), Robert Stejskal (Znojmo), Adam Šíma (Praha), Filip Trnka (Olomouc), Václav Týr (Žihle) a Pavel Vonička (Liberec).

PŘEHLED NÁLEZŮ

Česká republika

Bohemia bor.

Bílšany (5746), 13.V.2017, 3 ex., na *Veronica chamaedrys*, S. Benedikt lgt., det. et coll.; Kleneč (5651), 5.IX.2015, 1 ex., M. Řezáč lgt., J. Skuhrovec det. et coll., S. Benedikt revid.; Libčeves env., NPP Kamenná slunce (5549), 26.IV.2012 (AOPK ČR 2017); Libochovany env., Na Skalce (5450), 18.V.–12.VI.2015, 1 ex., P. Moravec lgt. et coll., S. Benedikt det.; Petrohrad env. (5846), 5.VII.2014, 1 ex., V. Týr lgt. et coll., S. Benedikt det.; Raná env., NPR Oblík (5548), 26.IV.2012 (AOPK ČR 2017); Rovné env., hora Říp (5651), jižní část, 13.XII.2015, 7 ex., P. Jansa lgt. et coll., D. Čudan det.

Bohemia centr.

Běleč env., NPR Vůznice (5949), 24.VIII.2014 (JA-

NUŠ 2016); Choťovice env., Žehuňská obora (5858), 26.V.2012, 2 ex., E. Ezer lgt. et coll., P. Boža det.; 8.IX.2012, 1 ex., P. Jansa lgt. et coll., R. Škoda det.; Kojetice (5753), 3.III.2013, 1 ex., P. Jansa lgt. et coll., R. Škoda det.; Kokořín env., Kokořinský Důl, Ladčín pramen (5553), 5.V.2013, 1 ex., P. Jansa lgt. et coll., R. Škoda det.; Košátky (5653), 2.V.2014, 1 ex., J. Krátký lgt., det. et coll.; 9.V.2014, 3 ex., P. Jansa lgt. et coll., R. Škoda det.; Křivenice (5552), 17.XI.2012, 1 ex.; 15.V.2013, 1 ex., oba P. Jansa lgt. et coll., R. Škoda det.; Křivoklát env., PR Na Babě (5949), 8.V.2013 (JANUŠ 2016); Nová Lhota (6057), 12.IV.2008, 1 ex., J. Gahai lgt. et coll., J. Krátký det.; Oušnice (6253), 9.V.2015, 1 ex., L. Koloničný lgt., det. et coll.; Obříství (5752), 10.IV.2013, 1 ex., P. Jansa lgt. et coll., R. Škoda det.; Ohaře (5957), 13.VII.2013, 2 ex., P. Vonička lgt. et coll., R. Škoda det.; Praha-Dubeček env., PP Rohožník – lom v Dubči [Rohožník hill Nature Reserve] (5953), 2.VI.2006 (STREJČEK 2007); Praha-Pitkovice env. (5953), 28.IV.2005 (STREJČEK 2007); Praha-Uhřetěves env., PP Obora v Uhřetěvsi (5953), 22.VII.2000 (STREJČEK 2007); Praha-Uhřetěves env. (5953), 5.IV.2005 (STREJČEK 2007); Praha-Újezd nad Lesy env., PP Prameniště Blatovského potoka [Blatovská louka Nature Reserve] (5953), 22.IV.2006 (STREJČEK 2007); Přerov nad Labem env., Přerovská hůra (vrch) (5855), 10.V.2014, 1 ex., P. Jansa lgt. et coll., R. Škoda det.; 10.V.2014, 5 ex., P. Jansa lgt. et coll., J. Krátký det.; Řevničov env., PR Prameny Klíčavy (5848), 4.V.2013 (JANUŠ 2016); Semice (5855), 22.V.2016, 1 ex., A. Šíma lgt. et coll., J. Krátký det.; Srbsko env., NPR Koda (6050), 1.VII.2012, 1 ex., M. Ouda lgt. et coll., S. Benedikt det.

Bohemia or.

Běleč nad Orlicí (5861), 8.VI.1997, 1 ex., J. Krátký lgt., det. et coll.; Čeperka (5860), 27.V.2008, 1 ex.,

J. Krátký lgt., det. et coll.; České Heřmanice (6063), 12.VII.2010 a 4.VIII.2010 (AOPK ČR 2017); Dětrichov u Moravské Třebové [Dětrichov] (6266), 23.IV.2015, 1 ex., P. Moravec lgt. et coll., S. Benedikt det.; Hradec Králové, Borovinka (rybník) (5860), 15.V.2014, 1 ex., J. Krátký lgt., det. et coll.; Hradec Králové, Březhrad (5860), 5.V.2012, 3 ex., J. Krátký lgt. et det., coll. Curculio Institute (Mönchengladbach); Hradec Králové, Plachta (5861), 17.V.2008, 1 ex., V. Hron lgt. et coll., J. Krátký det.; Hrobice (5860), 9.IV.2008 a 14.V.2008 (AOPK ČR 2017); Hroubovice (6161), 9.V.2016, 1 ex., T. Kopecký lgt. et coll., J. Krátký det.; Chrudim (6060), 1.3.2009, 1 ex., V. Hron lgt. et coll., J. Krátký det.; Chrudim, PR Habrov (6061), 19.V.2016, 1 ex., J. Krátký lgt., det. et coll.; Litětiny env., PP Boršov u Litětín (5962), 2.VI.2016, 1 ex., J. Krátký lgt., det. et coll.; Mravín (6062), 4.VIII.2010 (AOPK ČR 2017) a 5.IX.2010, 1 ex., V. Hron lgt. et coll., J. Krátký det.; Opatovice nad Labem env., Pohřebáčka (5860), 29.V.2012, 1 ex., J. Krátký lgt., det. et coll.; Opatovice nad Labem, PP Hrozná (5860), 12.IX.2006 (STREJČEK 2007) a 16.V.2008, 5 ex., J. Krátký lgt., det. et coll.; Opatovice nad Labem env., Polabiny (5860), 27.V.2008 (AOPK ČR 2017); Opočno env., bažantnice Mochov (5762), 17.IX.2011, 1 ex., J. Pavlíček lgt., R. Stejskal det. et coll.; Orlice (5963), 4.VIII.2010 (AOPK ČR 2017); Račice nad Trotinou (5660), 14.V.2004 (STREJČEK 2007); Rybitví (5960), 21.VIII.2011, 1 ex., J. Krátký lgt., det. et coll.; Sedlec (6062), 4.VIII.2010 (AOPK ČR 2017); Semanín (6164), 22.V.2012, 1 ex., T. Kopecký lgt. et coll., J. Krátký det.; Sítiny (6063), 24.V.2010 (AOPK ČR 2017); Skořenice (5963), 4.VIII.2010 (AOPK ČR 2017), Slatina (6062), 28.VI.2010 a 12.VII.2010 (AOPK ČR 2017); Sloupnice (6063), 4.VIII.2010 (AOPK ČR 2017); Sruby, Horní ves (5963), 6.VI.2010 a 4.VIII.2010 (AOPK ČR 2017); Sruby (6063), 6.VI.2010, 2 ex., J. Horák lgt., L. Koloničný det. et coll., 7.V.2009, 7.VII.2009, 1.–30.VI.2010 a 28.VI.2010 (AOPK ČR 2017); Střemošice, Bílý Kůň (6162), 15.V.2013, 1 ex., J. Krátký lgt., det. et coll.; Střemošice env., PR Střemošická stráž (6162), 12.V.2006, 1 ex., R. Stejskal lgt., det. et coll., 12.V.2006 (CALDARA 2008b) a 4.VI.2010, 1 ex., V. Hron lgt. et coll., J. Krátký det.; Třemošnice env., PP Na Obůrce (6159), 29.IV.2010, 1 ex., T. Kopecký lgt. et coll., J. Krátký det.; Uhersko (6062), 25.IX.2009, 1 ex., V. Hron lgt. et coll., J. Krátký det.; Vamberk – Peklo (5863) [Peklo nad Zdobnicí], 31.XII.2009, 1 ex., T. Staněk lgt. et coll., J. Krátký det.; Vysoká nad Labem (5860), 23.V.2006, 2 ex., J. Krátký lgt., det. et coll.; Vysoké Mýto env., Bučkův kopec (6062), 17.VII.2010 (AOPK ČR 2017).

Moravia bor.

Černotín env. (6472), lom, 22.V.2014, 1 ex., P. Boža lgt., det. et coll.; Staříč (6375), plocha u cesty D56, ruderal, 21.V.2016, 1 ex., P. Boža lgt., det. et coll.

Moravia centr.

Čelechovice na Hané env., Kosíř – lomy [NPP Kosíř – Lomy] (6468), 22.IV.2013 (AOPK ČR 2017); Horka nad Moravou env., PR Plané loučky (6369), 1.V.2013, 2 ex., J. Kovář lgt. et coll., R. Stejskal det.; Náklo env., pískovna Kobylník (6368), 7.VI.2013, 3 ex., P. Jansa lgt. et coll., R. Škoda det.; Olomouc – Nová Ulice (6469), stará cihelna, 6.V.2016, 1 ex., P. Boža lgt., det. et coll.

Moravia mer.

Biskoupky (6863), 30.IV.2012 (KRÁTKÝ & TRNKA 2012); Brno-Kníničky, PP Junácká louka (6764), 18.V.2013, 1 ex., I. Malenovský lgt., R. Stejskal det. et coll.; Brno-Komín, PP Netopýrky (6765), 30.IV.2012, 1 ex., I. Malenovský lgt., R. Stejskal det. et coll.; Brno-Medlánky, PP Medlánecká skalka (6765), 30.IV.2012, 1 ex., I. Malenovský lgt., R. Stejskal det. et coll.; Brno-Žebětín, PP Augšperský potok (6864), 1.VI.2014, 1 ex., I. Malenovský lgt., R. Stejskal det. et coll.; Čížov env., NP Podyjí, Reškova louka (7161), 8.V.2017, 1 ex., R. Stejskal lgt., det. et coll.; Dukovany env. (6363), staré staveníště u jaderné elektrárny, 2.V.2016, 1 ex., F. Trnka lgt., det. et coll.; Dukovany env., PR Dukovanský mlýn (6963), 1.V.2012 (KRÁTKÝ & TRNKA 2012); Dyjákovice env. (7263), okraj pole u lužního lesa, 1 km severně, 20.V.2016, mnoho ex., R. Stejskal lgt., det. et coll. (2 ex.) (Obr. 1–3); Hostěradice env., PP Stříbrný vrch (7063), 16.IV.2016, 2 ex.; 12.VI.2016, 1 ex., R. Stejskal lgt., det. et coll.; Hvězdoňovice (6760), 11.V.2015, 1 ex., F. Trnka lgt., det. et coll., R. Stejskal revid.; Ivančice, vrch Hlínek (6964), 20.IV.2011 a 1.IV.2012 (KRÁTKÝ & TRNKA 2012); Klentnice env., CHKO Pálava, Stolová hora (7165), 3.VI.2015, 1 ex., L. Ernest lgt. et coll., J. Krátký det.; Lukov env., NP Podyjí, Gáliš (7161), 25.V.2013, 1 ex., M. Plátek lgt., R. Stejskal det., coll. Entomologický ústav Akademie věd ČR (České Budějovice); Mikulovice env., PP Mikulovické jezero (7062), 1.V.2016, 1 ex., R. Stejskal lgt., det. et coll.; Miroslav, NPP Miroslavské kopce (7063), 10.V.2015 (AOPK ČR 2017); Miroslav env., Miroslavské kopce – letiště (7063), 5.VI.2015, 1 ex., L. Koloničný lgt., det. et coll.; Nevojice env., NPP Malhotky (6868), 25.V.2014 (AOPK ČR 2017); 27.V.2014, 1 ex., L. Koloničný lgt., det. et coll.; Nová Lhota, Za Zadním potokem (7171), 25.V.2014, 1 ex., E. Malaníková lgt., R. Stejskal det. et coll.; Oleksovice env., PP Oleksovická mokřina (7063),

10.VI.2017, 5 ex., smyk na okraji pole s *Veronica persica*, R. Stejskal lgt., det. et coll.; Oleksovice env., PP Oleksovické vřesoviště (7163), 18.VI.2017, 1 ex., smyk na písčíně, R. Stejskal lgt., det. et coll.; Pavlov – dolní nádrž (7166), Dyje, 30.IV.2016, 1 ex., J. Pávek lgt. et coll., S. Benedikt det.; Podmolí env., NP Podyjí, Hlubocké louky (7161), 25.V.2015, 1 ex., R. Stejskal lgt., det. et coll.; Pouzdřany env., NPR Pouzdřanská step, Kolby (7065), 7.V.2016, 1 ex., R. Stejskal lgt., det. et coll.; Rakvice env., EVL Trkmanské louky (7167), 26.V.2014 (AOPK ČR 2017); 2.VII.2014, 1 ex., L. Koloničný lgt., det. et coll.; Rudlice env., PP Rudlické kopce (7062), 14.IV.2013, 1 ex., R. Stejskal lgt., det. et coll.; Sedlec env., rybník Nesyt (7266), 1.V.2012 (KRÁTKÝ & TRNKA 2012); Slup env., mokřad u Daníže (7263), 20.V.2016, 1 ex., R. Stejskal lgt., det. et coll.; Vevčice env., Vevčické kopce (7062), 4.V.2014, 1 ex., F. Trnka lgt. et coll., R. Stejskal det.; Vranov nad Dyjí env., NP Podyjí,

Obr. 1. *Gymnetron rotundicolle* – dospělec z lokality Dyjákovice (Česká republika). Foto: Filip Trnka.

Fig. 1. *Gymnetron rotundicolle* – an adult from the locality near Dyjákovice (Czech Republic). Photo: Filip Trnka.

Obr. 2. *Gymnetron rotundicolle* – pářící se exempláře z lokality Dyjákovice (Česká republika). Foto: Filip Trnka.

Fig. 2. *Gymnetron rotundicolle* – a mating pair from the locality Dyjákovice (Czech Republic). Photo: Filip Trnka.

Býčí hora (7160), smíšený les, 12.V.2015, 1 ex., R. Stejskal lgt., det. et coll.; Znojmo (7162), severní okraj města, 28.III.2014, 1 ex., R. Stejskal lgt. et det., coll. Jihomoravské muzeum ve Znojmě; Želetice, NPP Na Adamcích (6968), 25.V.2014 (AOPK ČR 2017) a 1.VII.2014, 1 ex., L. Koloničný lgt., det. et coll.

Moravia or.

Bylnice (6974), 23.VII.2016, 1 ex., 29.VII.2016, 1 ex., F. Černocký lgt. et coll., J. Krátký det.; Bylnice, Plánava (6974), 23.VII.2016, 1 ex., 29.VII.2016, 1 ex., F. Černocký lgt. et coll., P. Boža det.; Prasklice env., NPP Křeby (6769), 26.IV.2012, 1 ex., L. Koloničný lgt., det. et coll.; 2.VII.2012 (AOPK ČR 2017); Roštění (6671), 24.V.2010, 1 ex., J. Horák lgt., R. Stejskal det. et coll.; Strání env., Štrbáň (7072), 5.VII.2014, 1 ex., E. Malaníková lgt., R. Stejskal det. et coll.

Slovensko

Slovakia mer.

Kováčov (8178), 1 ex., 28.III.2016, M. Ouda lgt. et coll., S. Benedikt det.; Martovce, Stará Nitra (8174), 1 ex., 20.VII.2013 (KRÁTKÝ 2013); Nitra, Zobor, (7674), 1 ex., 18.V.2017, J. Krátký lgt., det. et coll.; Štúrovo, Hegyfárok [= PR Vršok] (8177), 23.V.2016, J. Horák lgt. et coll., J. Krátký det.; Tvrdošovce (7974), 1 ex., 18.VI.2016, P. Jansa lgt. et coll., J. Krátký det.; 15.V.2017, J. Krošlák lgt. et coll., S. Benedikt det.; Virt, Dományovská pusta (8275), 1 ex., 23.V.2016, S. Benedikt lgt., det. et coll.

Slovakia occ.

Brunovce (7373), 1 ex., 16.V.2015, S. Benedikt lgt., det. et coll.

Obr. 3. Biotop s masovým výskytem nosatce *Gymnetron rotundicolle* u Dyjákovice (Česká republika). Foto: Robert Stejskal.

Fig. 3. Habitat with an abundant occurrence of the weevil *Gymnetron rotundicolle* near Dyjákovice (Czech Republic). Photo: Robert Stejskal.

DISKUZE A ZÁVĚR

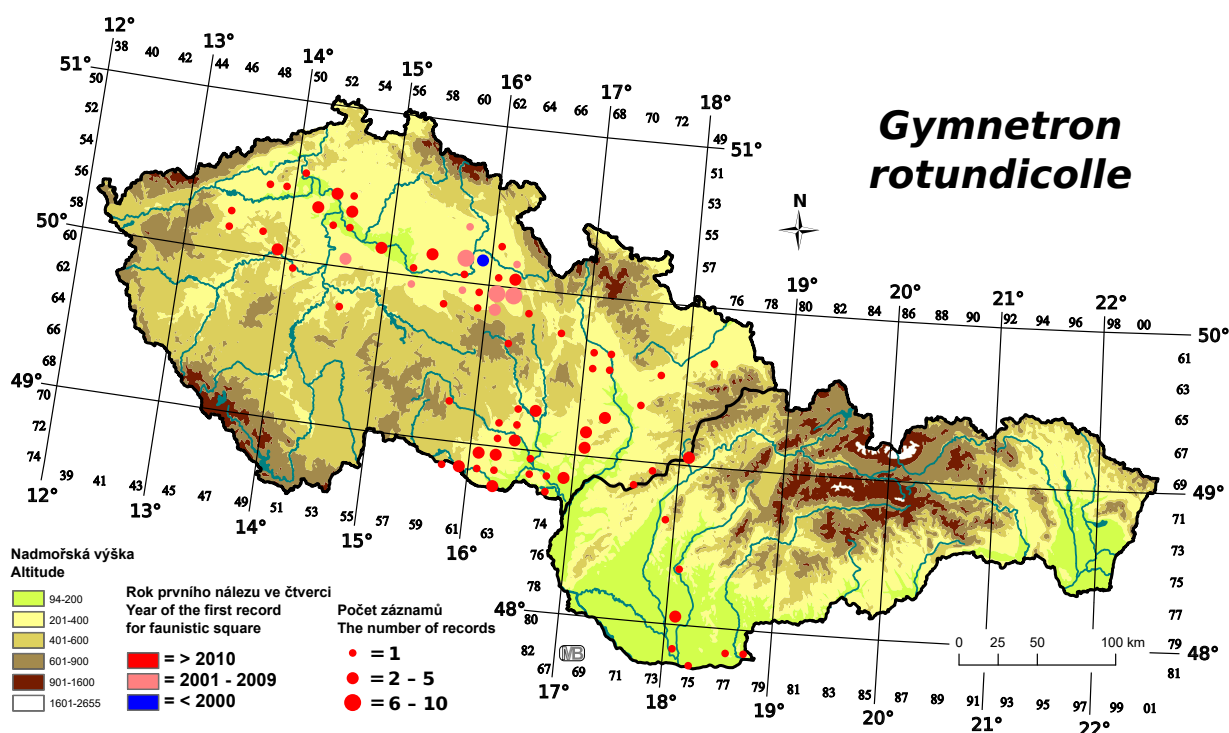
Z České republiky se podařilo shromáždit celkem 129 nálezů *G. rotundicollae* z 69 faunistických čtverců (Obr. 4). Na území Čech připadá 78 nálezů z 37 faunistických čtverců, zatímco na Moravu 51 záznamů z 32 čtverců. Ze Slovenska známe zatím 8 údajů ze 7 faunistických čtverců ležících převážně v jižní polovině území. Nejstarší a dosud nepublikovaný nález pochází z roku 1997 z východních Čech (Běleč nad Orlicí). Zajímavé je, že až do roku 2010 byl druh znám výlučně z Čech. Když se zaměříme na časové rozložení počtu nálezů na základě jednoduché analýzy nálezových dat z České republiky z let 1997 až 2016, lze vidět jednoznačný nárůst v průběhu let, který potvrzuje domněnku o rapidním šíření druhu na sledovaném území (viz Obr. 5). Z období před rokem 2000 známe z České republiky jediný nález uskutečněný ve východních Čechách (Běleč nad Orlicí, 5861). V letech 2001–2009 se druh objevil na dalších místech, avšak pouze ve východních Čechách a také v Praze. Nálezy z ostatních částí České republiky jsou známy až od roku 2010. První nález pro Slovensko pochází z roku 2013. Tato fakta svědčí o tom, že se s největší pravděpodobností jedná o druh zavlečený přímo do Čech, např. transportem cizokrajných rostlin, kamiónovou dopravou nebo jiným způsobem. Pokud by se jednalo o přirozené šíření, první nálezy by byly očekávatelné na jižním

Slovensku, resp. Moravě, jak bylo mnohokrát zaznamenáno v případě šíření teplomilných druhů.

Zobrazení nálezů na mapě reliéfu České republiky a Slovenska ukazuje, že *G. rotundicollae* má těžiště výskytu v teplých oblastech nížin a pahorkatin, zatímco nálezy z vyšších poloh jsou zatím ojedinělé (např. Českomoravská vrchovina). V Čechách připadá nejvíce nálezů do oblasti Východočeské a Středočeské tabule. Další nálezy jsou známy z Českého středohoří, Středočeské a Rakovnické pahorkatiny. Zajímavá je dosavadní absence druhu v rozsáhlé oblasti západních a jižních Čech. Nejvíce moravských nálezů je soustředěno do oblasti úvalů jižní a střední Moravy, menší počet známe z Bílých Karpat a Podbeskydské pahorkatiny.

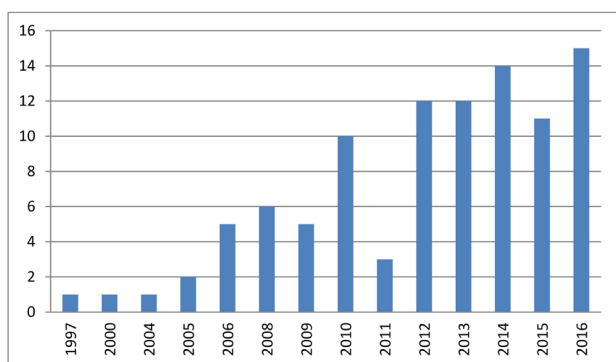
Na Slovensku se druh zatím jeví jako méně rozšířený a nehojný, jeho nálezy jsou víceméně náhodné i přes cílené hledání na známých živných rostlinách. Lokality výskytu jsou dosud soustředěny do oblasti Podunajské nížiny a přiléhajícího úvalu řeky Váh, resp. stepního předhůří Zoborských vrchů.

Co se týče živné rostliny, první autor sbíral druh opakovaně na rozrazilu perském (*Veronica persica*). Na dvou lokalitách (Dyjákovice a PP Oleksovická mokřina) se jednalo o okraj pole s bohatým porostem živných rostlin a početným až masovým výskytem tohoto nosatce, kdy bylo možné pozorovat až několik kopulujících párů na jedné rostlině. Oproti tomu na rozrazilu rezekvítu (*V. chamaedrys*) jsme zazna-

Obr. 4. Mapka rozšíření nosatce *Gymnetron rotundicollae* v České republice a na Slovensku.

Fig. 4. Distribution map of the weevil *Gymnetron rotundicollae* in the Czech Republic and Slovakia.

Obr. 5. Počet záznamů o výskytu nosatce *Gymnetron rotundicolle* v České republice v průběhu let 1997 až 2016.
Fig. 5. Number of records of the weevil *Gymnetron rotundicolle* in the Czech Republic from 1997 to 2016.

menali výskyt spíše jednotlivých brouků.

Nosatec *Gymnetron rotundicolle* obývá podle našich pozorování širokou škálu převážně nelesních biotopů. Záznamy máme ze suchých, mezofilních i vlhkých luk, stepních trávníků a křovinatých strání, ale menší počet nálezů připadá i na lesní porosty a zvláště jejich okraje. Brouka lze zachytit cíleným oklepem živých rostlin, náhodně při smyku vegetace, ale i prosevem nebo oklepem dřevin.

Poděkování. Děkujeme všem sběratelům uvedeným v textu za poskytnutí nálezových dat. Velký dík patří Milanu Boukalovi (Pardubice) za vytvoření mapky výskytu. Kolega Filip Trnka (Olomouc) laskavě poskytl fotografie živých exemplářů.

LITERATURA

AOPK ČR 2017: Nálezová databáze ochrany přírody. Dostupné online: portal.nature.cz. (navštíveno 29.4.2017).
BENEDIKT S., BOROVEC R., FREMUTH J., KRÁTKÝ J., SCHÖN K., SKUHROVEC J. & TRÝZNA M. 2010: Komentovaný seznam nosatcovitých brouků (Coleoptera: Curculionoidea bez Scolytinae a Platypodinae) České republiky a Slovenska, 1. díl. Systematika, faunistika, historie výzkumu nosatcovitých brouků v České republice a na Slovensku, nástin skladby, seznam. Komentáře k Anthribidae, Rhynchitidae, Attelabidae, Nanophyidae, Brachyceridae, Dryophthoridae, Eirrhinidae a Curculionidae: Curculioninae, Bagoinae, Baridinae, Ceutorhynchinae, Conoderinae, Hyperinae. (Annotated checklist of weevils (Coleoptera: Curculionoidea excepting Sco-

lytinae and Platypodinae) of the Czech Republic and Slovakia. Part 1. Systematics, faunistics, history of research on weevils in the Czech Republic and Slovakia, structure outline, checklist. Comments on Anthribidae, Rhynchitidae, Attelabidae, Nanophyidae, Brachyceridae, Dryophthoridae, Eirrhinidae and Curculionidae: Curculioninae, Bagoinae, Baridinae, Ceutorhynchinae, Conoderinae, Hyperinae). – Klapalekiana, 46 (Supplementum): 1–363.

CALDARA R. 2008a: Quattro specie di Curculionidae nuove per la fauna italiana (Coleoptera). – Bollettino della società entomologica italiana, 140: 185–188.

CALDARA R. 2008b: Revisione delle specie paleartiche del generu *Gymnetron* (Insecta, Coleoptera: Curculionidae). – Aldrovandia, 4: 27–103.

CALDARA R. 2013: Curculioninae. Pp. 117–172. In: LÖBL I. & SMETANA A. (eds): Catalogue of Palaearctic Coleoptera, Vol. 8. – Brill, Leiden, 700 pp.

GERMANN CH., TRIVELLONE V., POLLINI PALTRINIERI L. & MORETTI M. 2013: First record of the adventive weevil *Gymnetron rotundicolle* Gyllenhal, 1838 from Switzerland (Coleoptera, Curculionidae). – Mitteilungen der Schweizerischen Entomologischen Gesellschaft, 86: 1–5.

JANUŠ J. 2016: Brouci chráněné krajinné oblasti a biosférické rezervace Křivoklátsko (Beetles (Coleoptera) of Křivoklátsko Protected Landscape Area and the Biosphere Reserve). – Západočeské Entomologické Listy, 7 (Supplementum): 1–449. Dostupné online: <http://zpcse.cz/entolisty/dokumenty/2016/Suppl-1-Janus.pdf> (navštíveno 30.6.2017).

KRÁTKÝ J. 2013: *Gymnetron rotundicolle* Gyllenhal, 1838 (Coleoptera: Curculionidae) – nový druh nosatce ve fauně Slovenska (*Gymnetron rotundicolle* Gyllenhal, 1838 (Coleoptera: Curculionidae) – new weevil species in the fauna of Slovakia). – Elateridarium, 7: 91–92. Dostupné online: <http://www.elateridae.com/elateridarium/page.php?idcl=219> (navštíveno 30.6.2017).

KRÁTKÝ J. & TRNKA F. 2012: Records of two interesting weevil species in the Czech Republic (Coleoptera: Curculionidae). – Weevil News, 82: 1–2.

REIBNITZ J. 2013: *Gymnetron rotundicolle* (Gyllenhal, 1838), ein neuer Rüsselkäfer für Deutschland. – Mitteilungen des Entomologischen Vereins Stuttgart, 48: 101.

STREJČEK J. 2007: Faunistic records from the Czech Republic – 226. – Klapalekiana, 43: 85–86.

Obdrženo do redakce: 23.7.2017

Přijato po recenzích: 15.8.2017